

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Če vsak četrtak in večja s politično vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1,50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge tucenostrijke dežele 6 K. Če listi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Učije „Kasniškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 v. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisni listi se vrstijo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, sprazniti pisarnice, inženir in računovodja.

Mir z Rusijo.

Golobček miru je dvakrat zletel iz Bresta Litovskega. V soboto, 9. februarja, se je ob dveh zjutraj dvignil v zračne višave, noseč v kljunčku mirovno pogodbo med osrednjimi državami in Ukrajino. V nedeljo je zletel drugič ter prinesel v kljunčku palmovo vejico miru s celo Rusijo. Pozdravljen oznanitelj prvega miru v Evropi, prepojeni s krvjo stotisočeri in stokajoči pod težavami in grozotami trinapolletne vojne! Naj bi mu kmalu sledil glasnik toliko zaželjenega in tako težko pričakovanega splošnega miru!

V nedeljo je Rusija formalno, zunanje-pravno, stopila z vojnega pozorišča. Dejansko že ni bila več na njem od oktobrske revolucije boljševikov. Boljševiki so tako prišli na površje, da so zrevolucionirali vojaštvo ter ga pridobili za svoje socialistične cilje. Obrnili so orožje, ki so ga vojaki prej rabili proti zunanjim sovražnikom, sedaj proti nasprotnikom boljševikov na Ruskem. Zadrževala je državljanska vojna med raznimi ruskimi strankami. Kri ni tekla več na rusko-nemško-avstrijski fronti, marveč po ulicah Petrograda, Moskve in drugih ruskih mest. Da izvojujejo notranjo državljansko vojno in ostanejo zmagovalci proti več kakor dvetretjinski večini ruskega naroda, ki je boljševikom nasproten, so se začeli v Brestu Litovskem pogajati z osrednjimi državami. Njihovo geslo je bilo: mir na zunaj, boj znotraj!

Do preteklega petka ta pogajanja niso imela še nobenega dejanskega uspeha. V nobeni sporni točki se niso zedinila naziranja Trockega in nemško-avstrijskih zastopnikov. Ko pa je v soboto Ukrajina kot samostojna in neodvisna država sklenila mir z osrednjimi državami, je Trockij v nedeljo izjavil nastop miru tudi z ostalo Rusijo. Rusija še ni sklenila formalne mirovne pogodbe kakor Ukrajina, marveč je kratkoma odpovedala vojno stanje in podala izjavo, da je odredila popolno razoroženje ruskih vojaških sil. Pogajanja pa bodo tekla dalje in se bodo tikala političnih, pravnih in gospodarskih razmer. Ta pogajanja se bodo, kakor je napovedal Trockij, vršila deloma neposredno med udeleženiimi vladami, deloma pa v komisijah, ki jih imajo Nemčija in Avstrija in njeni zaveznici v Petrogradu.

Kakšen bo torej mir z Rusijo, tega še ne vemo, ker je k temu še treba obsežnih pogajanj. Razmerje med nami in Rusijo se je v toliko spremenilo, da ne vlada več premirje, marveč mir. Kako se pa bodo rešile preporne točke o Poljski, Litvi in Kuronski, nam še ni znano in v tem hipu tega najbrž ne vesta ne Černin in Kühlmann, pa tudi ne Trockij. Da je bil Trockij naenkrat tako dostopen za mir, je storila Ukrajina, katera je kot samostojna država sklenila mir, katere pa boljševiki in najbrž tudi še druge ruske stranke ne marajo tako lahko pustiti iz veleruskega območja in iz zveze z Rusijo.

Mirovna pogodba z Ukrajino, ki je samostojna država šele od 20. novembra 1917, ko je osrednja ukrajinska vlada (Rađa) v Kijevu proglasila Ukrajino za samostojno, neodvisno državo, je postavila Ukrajino v družbo samostojnih evropskih držav ter ji je že tudi določila meje. Med Avstrijo in Ukrajino bi naj ostala stara meja, ki je bila med Avstrijo in Rusijo. Dalje proti severu bi naj delala mejo črta, ki se vleče od Tarnograda ob gališki meji blizu reke San do mesta Melnik ob reki Bug severozahodno od Bresta Litovskega. Ta črta teče v sredini med rekama Visla in Bug; mesto Ljublin bi pripadalo bodoči Poljski, Holm in Brest Litovsk pa Ukrajini. In ravno tukaj se začenja spor med kraljevino Poljsko in Ukrajino. Če obvelja ta meja, kakor je določena v mirovni pogodbi z Ukrajino, bi Poljska ne dobila Volinije ne holmskega okraja in bi bila sploh zelo pristržena, zlasti če bi se še izpolnili vsenemški naklepi, ki tudi zahtevajo precejšen del Poljske, namreč tisti, ki meji na Prusijo. Druge poteškoče tvor pa meja med Rusijo in Ukrajino.

V smislu toliko potrebnega miru odkrito in toplo želimo, da bi se vsa ta vprašanja rešila potom pogajanj in pogodb in da bi se Rusija tudi v svoji notranjosti tako umirila in uredila, da ne bi revolucija in nered zopet ogrožala miru, ki je sedaj nastopil med nami. Nastop miru odpira množicam, trpečim pomanjkanje in glad, upanje na dovoz živil, ki so baje v Rusiji in zlasti v Ukrajini nakopičena ter čakajo izvoza. In ravno to dvoje je, kar vsi potrebujemo: kruh in mir!

Ministrski predsednik Seidler na pobegu in povratku.

Dne 7. februarja ob 6. uri zvečer bi naj avstrijska državna zbornica glasovala o začasnem državnem proračunu. Ministrski predsednik Seidler se je mnogo trudil, da bi dobil večino poslancev na svojo stran. Prosjačil je pri Poljaki in Ukrajinci. Svojo srečo je poskušal tudi pri Jugoslovanih. A predno je prišlo do glasovanja, je Seidler odstopil s celim ministrom. Mož se je pošteno zaračunal. Upal je, da bo lahko spravil skupaj potrebno večino. A kakor vedno, tako se je zaračunal tudi tokrat. Je pokazal, da je slab računar. Hotel je vladati brez Slovanov. A to danes ne gre več. Seidlerjeva in tudi vsaka druga vlada bo morala uvideti, da smo Slovani v Avstriji v večini in da se brez nas in proti nam ne da več vladati. Tokrat so se skujali vladi tudi Poljaki, ki so še sicer vedno pomagali vladi potegniti voz iz blata. Prejšnji teden so vojaki iz Nem-

Poljski klub je z ozirom na te dogodke sklenil dne 7. februarja malo pred nameranim glasovanjem, da ne bo glasoval za državni proračun. Ko se je doznalo za sklep Poljakov, je bilo takoj jasno, da je stališče Seidlerjevega ministristva omajano. Nemci sami so preslabi, da bi rešili vlado iz zagate.

K vsemu temu pa je še nastalo tudi med Čehi veliko razburjenje. V večinomnem češkem delu dežele, v Trutnovu, je hotela dati vlada Nemcem popolnoma nemško okrožno sodišče, proti kateremu se Čehi izopravičenih razlogov odločno upirajo že dolgo vrsto let. Ko so Čehi izvedeli za nemško in vladno nameru, so zagrozili, da se bodo borili proti tej protičeški nakani z najostrejšimi sredstvi. Grozili so celo z razbitjem državnega zbora. Vitez Seidler je klical k sebi voditelje Poljakov, Čehov in Jugoslovancev. A pregovoriti ni mogel ne Poljakov, še manj pa Čehov ali Jugoslovancev. Češki voditelj Stanek je izjavil, da Čehi sploh ne marajo staviti vladi med vojno nobenih zahtev. Dr. Korošec pa je v imenu Jugoslovancev izjavil, da ostanejo Jugoslovani zvesto na strani Čehov.

LISTEK.

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Konec.)

Korno poveljstvo si je zgradilo radi tega pod zemljo betonirana bivališča, ki so bila dobro zavarovana proti vsaki še tako težki bombi. Cela zgradba je morala stati na sto in stotisoče kron. V te prostore se je preseljeval korni štab v svetlih nočeh, kjer je lahko deloval v domovinski varnosti in brezskrbnosti. V Buczaczu smo bivali samo dva dni.

Na tukajšnjem kolodvoru so nas zrivali v železniške vozove; oddrli smo proti Bukovini v že omenjeno selo Jourkoutz. Saj je bilo že meseca junija in pri nas je vedel že vsak infanterist, da se bo pričela vsak čas ruska velika ofenziva. Mi smo zrli mirno, samozavestno prihodnosti v oči v svesti si, da so naše postojanke nepremagljive. Ko so nas zložili dne 3. junija na kolodvoru v Jourkoutzu, je povabil naš štab divizioner na bogato večerjo. Smo bili prav židane volje do jutrajne zore.

Komaj sem zatisnil oči v svoji bajti, me je že

klical šef divizije k telefonu, kjer sem zvedel, da so pričeli Rusi napad s pomočjo strupenih plinov. Ta novica me je vznemirila presneto malo, ker sem se čisto mirno vlegel in zadrotal do visoko vozečega se solca.

Ko sem prestopil prag nočišča, mi je zarohnel v uho ruski bobneči ogenj na celi bojni črti, kakor daleč so nesle oči. Sovražnik je streljal iz kalibrov, kakoršnih še do tedaj nismo okusili iz ruskih topov. Rusi so uporabljali težke ladijske topove, iz katerih so pošiljali svoje železne pozdrave daleč za našo fronto. Cela obdobjestrska ravan se je tresla od grama; povsod se je pokajalo v črnih stebrih proti nebu; povsod je bilo videti na tisoče in tisoče šrapnel-skih oblakov.

Pri tem prizoru me je nekoliko pogrelo, ker nisem bil vajen podobnega ognjenega plesa od Gorlice več. Če predere sovražnik, bo to za nas rezervo dan krvi in smrti.

Okoli polдне smo že prejeli povelje: izvesti je protinapad severno od sela Jourkoutz, kjer so Rusi bili že udri v naše postojanke z dvema divizijama. Selo Jourkoutz leži v kotanji, nad vasjo je pa plan ravan skoro do ruske meje. Ta cela planjava je bila meseca junija nepregledno žito morje.

Komaj smo se pokazali iz globeli na ravnini, nas je že objela ruska artilerija s svojo ognjeno ve-

rigo. Za naš hrbet se je vsul tako gost zapiralni ogenj iz samih granat in šrapnelov, da bi ne bila ušla nazaj še miš ne, kaj šele človek. Za hrbtom toča smrti, pred nami kot listja in trave na gosto ruske pehote. Pobeg izključen; zmaga negotova!

To so občutki, ki pretresejo trenutno še vsakega starega in vojničkušene a „jaka. Valili smo se naprej, ne meneč se za smrtno točo, ki je sila po nas od vseh strani. Se danes ne vem in mi e kar naravnost nerazumljivo, zakaj je začela lezti ruska pehota nazaj, ko smo se pojavili mi s protinapadom. Nikjer nismo zadeli na infanterijski odpor, ker se je umikal sovražnik prostovoljno v honvedom odvzete postojanke. Odtod pač nismo mogli prepočiti Rusov, ker nam je skoro popolnoma manjkalo artilerije, ki je bila tedaj skoro vsa zaposlena pri ofenzivi proti Italiji. Od nas zasedena nova bojna črta je bila ugodno ležeča; predstojniki so se zedinili, da jo naj utrdimo ter trajno zasedemo. Precej posrečeni protinapad nam je močno razredčil vrste častnikov in moštva. Rusi so sedaj mirovali v našem odseku celi dan 5. junija.

Dne 6. junija so nas zopet obsuli z neverjetno artilerijsko silo. Na levo od nas sta bila dva precej velika ribnika. Bog zna, kaj je domneval sovražnik v tej mlakužni vodi, ker je izpal z granatami vso vodo in je raztrosil nedolžne žabje krače na vse ve-

Ker je Seidler videl, da ne more naprej, je po dal cesarju ostavko celega svojega ministrstva. Dne 7. februarja ob 4. uri se je seja državnega zbora prekinila. Predsednik Groß je naznanil, da je ministrstvo odstopilo. Čehi so to naznanilo sprejeli z odobravanjem.

Cesar pa ministrskega odstopa ni sprejel in je odredil, da naj še vitez Seidler ostane naprej minister. Te dni se vitez Seidler pogaja z voditelji državnozbornih strank. K sebi je opetovano klical tudi Poljake, Čehi in Jugoslovane. Ali se mu bo posrečilo pridobiti večino poslancev za proračun, še danes ni jasno. Jasno pa je, da Čehi in Jugoslovani ostanejo zvesti zavezniki in da vladi, ki se je zapisala Nemcem in noče ugoditi niti najbolj skromnim slovanskim željam, ne bodo dovolili državnega proračuna. Če se bo Seidler zopet zaračunal, je njegova stvar.

Govori se, da se bodo iz starega ministrstva morali ločiti minister Höfer, Schauer, Wimmer in Toggenburg. Dosedaj, ko to pišemo, nam še ni znano, ali se bo ministrstvo res preustrojilo ali ne.

Kmetske pritožbe.

V seji državnega zbora je poslanec Rožkar govoril o težavah in težnjah slovenskega kmeta. Govor prinašamo v celoti. Poslanec Rožkar je izvajal najprvo slovensko:

Edino rešilno sredstvo: Konec vojske.

Kdo bi bil pričakoval pred petimi, šestimi leti, da doživimo razmere, v katerih živimo danes? Predragi! Prekratek je čas, da bi mogel opisati le na kratko vzroke, ki so pripeljali do tega. Pribijem le dejstvo: Ako se položaj ne spremeni kmalu, ako ne mine ta nasilna vojska, potem prenehamo mi in naše življenje in narodi se bodo pokončali sami. Živila se krčijo od dne do dne in to ne le po mestih in trgih, ampak tudi po deželi. Ljudstvu se vzame vse, kar ima, tako da je nevarnost, da bo izročeno lakotni. Kako naj si ljudstvo pomaga? Obrača se na nas, svoje zastopnike, da jim pripomoremo do rešitve. A žalibog pa je naša moč nezadostna. Poznamo edino rešilno sredstvo, ki nas zamore rešiti: Konec vojne. Zato zahtevamo od merodajnih faktorjev, da zastavijo vse sile v dosego tega smotra.

Nemško je nadaljeval:

Pomanjkanje živil v mestih in na deželi.

Predmet, o katerem govorimo, je zelo važen; jaz bi ga skoraj označil kot najvažnejšega. Bojim se samo, da bo tako kot prejšnje razprave tudi ta šla mimo nas brez sledu. (Tako je!) Dosedaj še ne moremo nikjer pokazati na primerno ureditev prehranjevanja, ki bi prinesla ljudstvu res to, kar rabi. Gospoda moja! V mestih se toži o pomanjkanju živil. V tem oziru pa sedaj na deželi ni nič ugodnejše — temveč še mnogo hujše. Skušal bom to dokazati s kratkimi besedami.

Neenakomerne rekvizicije.

Spoštovani gospodje! Rekvizicije, katere mora prenašati kmetsko ljudstvo, se izvršujejo tako neenakomerno, da imamo celo družine, ki se morajo zadovoljiti s tako ozko omejenimi živili, da niti ne bodo izhajale do nove žetve. Te družine tudi nimajo nobenega upanja, da bodo pozneje odkoder drugod preskrbljene z živili.

trove. Naš štab se je stiskal par sto korakov za to fronto v majhne kolibe, ki so bile izkopane v hrib. Našo bližino so bobnele granate, da me je potrevalo na tleh čepečega tako močno, da se telefona nisem mogel držati na uho.

Naš ubogi polkovni oče! V onih par dneh te smrtna groza sva postala zaupna, da mi se dandanes piše: „Ljubi moj sin!“

Enkrat in sicer 6. me je rešil stari gospod z objema smrti. Rusi so prali po nas kot po štrnjah. Oberstu je postajalo malo pretresno krog srca in je poklical mene od telefona v svojo bližino. Še nisem počenil k njemu, je prifrčala skozi okno moje luknje granata in razkadila celo kolibo. Sedem mož, med njimi tudi moj sluga, so si kuhali pri meni črno kavo, ko je udarila granata. Vseh sedem je obležalo mrtvih. Še človek oddahne pri takim trenutno slučajnem pobegu iz pesti gotove smrti.

Dne 7. junija je zakrilatil zopet mir. Plazil se sem v naše postojanke, da blagoslovim padle in zašertam na karti novo bojno črto. Naših in Rusov je dosti ugriznilo v travo; vse smo položili v tri zelo razsežne grobove.

Pri pregledu postojank so me prosili vojaki od 16. kompanije, naj odstranim za božjo voljo ruske mrličke, ki so ležali že nekaj dni v junijskem solneču na pred njimi. Sovražnik je tičal koj pod bregom le dobrih 10 korakov od naših. Kakor hitro je kateri od njih nos ali roko iz kritja, se mu je že pocedila kri ali ga je pa zavel smrtni plašč. Vsi sovražne strojnice, ki je bila preblizu, je bilo izključeno mišati, da bi se dali mrlički odstraniti z rokami. Smrad

Kako se izvršujejo rekvizicije? Skoro vsak mesec se v zadnjem času vršijo ena ali dve rekviziciji. Preteklo leto se je v eni in isti občini rekviziralo po 4- do 5krat; letos pa je že izvršena tretja rekvizicija. Sliši se, da ji bo skoro sledila še četrta. S temi rekvizicijami se ljudstvo samo razburja, posebno tam, kjer so doma samo ženske. Temu se tudi ni čuditi, če pride k hiši kar po 7 do 8 vojakov, da bi izvrševali svojo službo. V zadnjem času jih pride več kar z nasajenimi bajoneti. Kako to upliva na ljudstvo, si lahko sami predstavljate. Tukaj bi pa vendar vprašal: Ali je res dejanska potreba, da rabi ta oborožena previdnost? Ali je kmetstvo ljudstvo res že kje s svojim obnašanjem to izzvalo? se je že mogoče kje uprlo naredbam, ki se vendar povsod izvršijo?

Ne, gospoda moja, dosedaj še nikjer! Razven slučaj v Primorju. Kmetstvo ljudstvo je vedno pripravljeno, da vse, kar more pogrešati, odda z dobro voljo. S tako brezobzirnostjo se izvršujejo te rekvizicije, se žal v tem kratkem času ne more obrazložiti. Dogodijo se slučaji, da žena, ki se je mogoče prestrašila vsled postopanja članov rekvizicijskih komisij, pozabi takoj kakšno zalogo pokazati ali hitro naznaniti: to imam tukaj, ono tam, in tisto blago se potem proglasi kot skrito, se odvzame brezplačno in stanka se še kaznuje. Imamo številne slučaje, kjer se tako brezobzirno postopa, da poljedelcu ne pustijo niti semena za prihodnjo spomlad. Še pred kratkim sem imel priliko, da sem posredoval in prosil na okrajnem glavarstvu, naj ljudstvu pustijo vsaj potrebno seme. Kakti nasledki bodo dozoreli, če v spomlad ne bomo imeli semenja, to je vendar jasno in jaz upam, da bi bilo škoda izgubljeni o tem vsako nadaljno besedo.

Z dovoljeno količino moke ne moremo izhajati.

Nadalje je ugotovljeno, da s količino, ki se nam v zadnjem času pušča za prehrano, nikakor ne moremo izhajati, in to pa posebno radi tega ne, ker se na deželi prodaja čisto malo mesa. V mesnicah na kmetih ni dobiti več mesa in tudi pridelovanje mesa je tako vezano, da se ga prideluje popolnoma premalo. Z odredbo od 16. jan. 1918, drž. zak. štev. 16, se je dosedanja količina moke tako pri pridelovalcih in nepridelovalcih zelo okrajšala. Osebam, ki sami ne pridelujejo žita, se je dovoljena količina skrajšala od 1400 na 1150 gramov na teden. Osebam, ki težko delajo med nepridelovalci, se je količina moke istotako skrajšala in sicer od 2100 na 1850 gr. moke na teden. Po novi odredbi se je količina moke pri pridelovalcih, ki opravljajo lahka dela, skrajšala na 75%, pri onih, ki opravljajo težka dela, pa na 52%.

Na kmetih je preskrba z moko najslabša.

Primeroma slabša je preskrba z moko pri nepridelovalcih na kmetih. Ti dobivajo glasom odredbe enako količino kot mestni nepridelovalci. V resnici pa ne dobijo niti eno petino od določene količine. Imamo kmetske občine, posebno na Slovenskem Štajerskem, na Kranjskem in v Primorju in nič manj v južnih deželah: v Istri in v Dalmaciji, ki skozi 3 do 4 tedne ne dobijo ne kilograma moke, čeravno se nahajajo tam mnogo takih, ki sami ne pridelujejo žita. Podružnice vojno-žitno-prometnega zavoda delajo že ves čas vojne tako, da vso razpoložljivo moko shranijo in pripravijo za večja mesta: Dunaj, Gradec in druge industrijske kraje; če kaj preostane, pošljejo ostanke manjšim mestom in trgom, in še le nazadnje, če še sploh kaj ostane, dobijo kmetske občine. Radi tega gredo poslednje navadno vedno s

je bil tako omamljivo dušeč, da bi naše vojaštvo ne moglo še nadalje vdihavati okuženega zraka.

Naročil sem pri tremskih kovačih železne hrapune in jih pritril vsako na vrh. Na te drogove bi naj naši pritrili mrtvece in jih potegnili v jarke, da se potem zagrebejo. Niti tega niso dopustili Rusi, ker so prestrelili vsak motvoz, predno je bil še mrlič v našem jarku.

To početje je nas vse jezilo. Z oberstom sva sklenila, da jih bova izkurila izpod brega kot jazbec z minami in havbicami. Polkovnik mi je zapovedal na večer 7. junija, da se podam 8. opoldne na holm 260 in opazujem od tamkaj, kako se bo streljalo na Ruse pod bregom.

Da bi se pa lahko priplazil na opazovališče neopaženo varno, je zaukazal naš očka pionirjem: izkopati v noči od 7. na 8. dohodni jarek od nas na griček.

To očetovo povelje me je uščipnilo prav do živega. Sem razkladal gospodu, da se bom vlekel na odkazano mesto brez vsakega dohodnega jarka, kateri bi mi ne bil nič drugega nego pot v smrt. Ruski opazovalec bo takoj zazabil razruvane zemljo in lopnil po meni z artilerijo.

gospod oberst je v skrbi za mojo varnost nakremžil obraz v predstojniške gube in vztrajal pri izdanem povelju po Pilatovo z besedami:

„Kar sem ukrenil, sem ukrenil!“

Kaj sem hotel? Sem se pač vdal oberstovemu povelju.

Ono noč od 7. na 8. sem spal nemirno v gotovi zavesti, da me čaka drugega dne nekaj krvavega.

praznim jerbansom domov. Po določilih § 5 naredbe urada za ljudsko prehrano od dne 15. avgusta 1917, drž. zak. štev. 339, se lahko dobijo priboljški pri živilih. Ti priboljški pa ne smejo presegati pol kilograma na osebo in teden. Kot priboljšek pride v poštev: zдроб, ječmenček, ovseni riž in testenine. Ker pa se ti priboljški podelijo samo tistim osebam, katere tudi sicer dobivajo moko, vsled tega kmetske občine sploh niso dobile nobenih priboljškov.

Nezaupanje do uradov in oblasti.

Ker se pa sploh ne ve, do kakšnih sprememb bo še prišlo in kakšnih prikrašav je še nadalje pričakovati, je nastalo v kmetskem prebivalstvu že veliko nezaupanje do uradov in oblasti in to nezaupanje vodi v resnici ljudstvo do tega, da si išče samopomoči, da skriva lastna živila, kar sicer ni samo obsojati iz postavnega, ampak tudi iz človeškega stališča. Na najslabšem pri tem so pa tisti, katerim ni mogoče živiti tako pokriti, da bi se ne pokvarila. Živila se ali pokvari, ali se jih pa najde in dotične osebe so vrh tega še hudo kaznovane. Gospoda! Veliko na slabšem je še pa, kakor sem že poprej omenil, delavstvo, katero zase ne more zadosti prideti in je torej odvisno od pridelovalca. Kako je onemogočeno pridelovanje svinjske masti in sploh pitane svinj, se je tukaj že večkrat povedalo in dokazalo, kajti če ni močnih krmil, je neomogočeno pitanje svinj. In kaj vse se še tukaj zahteva? Vsa mora od vsake zaklane svinje oddati določeno množino špeha, vse eno, ali bo sam izhajal, ali ne. V zelo redkih slučajih bodo kmetje v stanu oddati zahtevane množine, kajti nimajo niti toliko, kolikor bi rabili sami zase, kajti svinjske masti se pridelava vedno manj in se je bo še manj pridelalo, ako bodo te razmere trajale še nadalje.

Mnogo živil se pokvari.

Kmetsko prebivalstvo je zelo ozlovoljeno tudi zaradi tega, ker se vsako leto pokvari in uniči toliko živil in sicer na vse mogoče načine. Prosim vas, ali se je poprej v mirnem času kečaj čulo, da bi se bilo pokvarilo toliko živil. Kakor ravno sedaj? Zdi se sicer, da se je večkrat nalašč pripustilo, da so se živila pokvarila in sicer iz namena, da bi se taka pokvarjena živila uporabljala v industrijske namene, kot špeh, tudi krompir za izdelovanje spirita itd. Še nedavno n. pr. se je v Račgoni pokvarilo več vagonov krompirja, v Gradcu 15 vagonov in tudi na Dunaju večje število vagonov krompirja. Kakšna pomoč bi to bila za prehrano prebivalstva, če bi se bila uporabila vsa potrebna sredstva, da bi se kaj takega ne pripetilo?

Nasilna in neurejena rekvizicija krme in živine.

Nadalje se še tudi dotaknem vprašanja glede rekvizicije krme. Rekviziranje se izvršuje popolnoma brezobzirno, ne da bi se pri tem pazilo, jeli je kmet nadalje v stanu ohraniti stanje svoje živine ali ne. Določeno ni nikjer, ali vsaj kmetu ni znano, koliko krme se mora na mesec pustiti kmetu za vsak komad živine. Pravijo, da se sme kmetu odvzeti ena petina krme še celo tedaj, če bi imel krme polovico manj, kakor je potrebuje.

Pri oddaji živine se še pa hujše postopa. Kdor nima krme ali če se izkaže, da s krmo ne more izhajati, se mu enostavno odvzame toliko več živine. Kako je sedaj z našo govejo živino, je zadeva, o kateri se mora brezpogojno tukaj govoriti. Večina kmetov sploh nima nobene vprežne živine več. Kakšne

Drugo dopoldne sem popil nekaj črne kave, si vzel dva daljnogleda, svojega in polkovnega, telefonski aparat in se podal v usodepolni jarek z nepopolnimi občutki gotove nesreče. Točno ob 12. uri opoldne smo otvorili ogenj iz treh metalcev min in dveh havbic v ono rusko gnezdo pod bregom. Zadevali smo dobro. Že koj po prvih streljih so začeli Rusi frčati iz podbrežnega kritja posamič eden za drugim.

Oberst mi je še ves oveseljen častital k vidnemu uspehu. Zahvalil sem se mu za častitko, ko je pribrenčal prvi šrapnel nad mojo glavo. Zavedal sem sem: sedaj te pa že imajo! Premišljal sem v negotovosti: bi li naj pobegniti ali vztrajati, da preženemo vse Ruse do zadnjega?

Med tem omahovanjem med vztrajnostjo in begom je pripiskala prva težka granata in se zakopala kakih 30 korakov na levo od mene. Druga je zatulila na desno, tretja je padla pred me, četrta za mano. Sledilo je par mučnih trenutkov: bo še li streljal naprej, potem me pogodijo prav gotovo: mogoče bo pa odnehal in me pustil pri miru.

Telefoniral sem se oberstu: da me močno obstreljujejo, moral bom brčkone pobegniti. Očetovega odgovora nisem čul več, ker sem omahnil smrtonosno začet v jarek. Pred očmi mi je zaplesalo nerazložno plat; zaskelo me je v levici, po glavi, v lopatici in po hrbtu, kakor da bi me nekdo lopnil s težkim batom. Omračila se mi je zavest popolnoma in nisem se več zavedel nekaj dni, dokler se nisem prebudil iz omotičnega spanja, ležeč na operacijski mizi v Miskolezu na Madžarskem.